

A marhahús intramuszkuláris zsírtartalmának elemzése

Somogyi T., Holló G.

Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar, Diagnosztikai és Onkoradiológiai Intézet,
7400, Kaposvár, Guba Sándor u. 40.

BEVEZETÉS

Az intramuszkuláris zsírtartalom az egyik legfontosabb húsminőségi tulajdonság, amely leginkább meghatározza a hús élvezeti értékét. Számos tényező befolyásolhatja, mint például a fajta, az ivar, a kor, a takarmányozás és az izom típusa. Az intramuszkuláris zsírtartalom meghatározására a legelterjedtebb módszer a kémiai analízis, amely időigényes, roncsoló hatású és ártalmas, gyúlékony vegyületeivel egészségügyi és környezeti veszélyekkel járhat (*Frusillo és mtsai.*, 2010). Az intramuszkuláris zsír megállapítására a szakirodalomban számos egyéb módszer található, mint például az ultrahang (*Aass és mtsai.*, 2006), a videokép analízis (*Pipek és mtsai.*, 2004), digitális kép analízis (*Irie és Kohira*, 2011) és a NIRS technika (*Prevolnik és mtsai.*, 2005). Munkánkban az intramuszkuláris zsír meghatározásának komputer tomográfias eredményeit kívánjuk bemutatni.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Hizlalás és vágás

Kísérletünkben összesen 85 állatot, 16 charolais x angus keresztezett üszőt, 8 charolais x angus keresztezett bikát, 20 magyartarka bikát és 41 holstein-fríz bikát hizlaltunk a Kaposvári Egyetem Tan és Kísérleti Üzemében. A keresztezett állományt kukoricaszilázsra, a magyartarka és holstein-fríz állományt kukoricaszilázsra (n=30) és lucernaszenázra (n=31) alapozottan, nedves répaszelettel és 4–8 kg abrakkal kiegészítve takarmányoztuk. A kísérleti állomány vágását a Mikofámi Kft. zalaszentiváni vágóhídján végeztük, a Magyar Szabvány előírásai alapján.

Csontozás, röntgen komputer tomográfias (CT) vizsgálatok

A 24 órás hűtést követően a jobb féltesteket kicsontoztuk és a CT vizsgálatokhoz a 11–13. bordák magasságában kivágtuk a csontos rostélyost. A CT vizsgálatokra a csontozás napján került sor a Kaposvári Egyetem Diagnosztikai és Onkoradiológiai Intézetében, Siemens Somatom Emotion 6 CT készülékkel, 8 mm-es szeletvastagságot alkalmazva. A CT képek elemzését a humán diagnosztikában is használt MIP, Osiris és Slicer 3D programokkal végeztük. Az elemzés során a -400 és + 200 közötti *Hounsfield* tartományt vettük figyelembe.

Kémiai analízis

A komputer tomográfias vizsgálat után a mintákból a 13. borda magasságában a hosszú hátizomból mintát vettünk az intramuszkuláris zsírtartalom Soxhlet-módszerrel történő meghatározásához, amelyet a Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar Kémiai-Biokémiai Tanszék Analitikai Laboratóriumában végeztünk.

Statisztikai értékelés

A statisztikai értékelést SAS 9.1 szoftverrel végeztük. A csoportátlagok közötti különbség megállapítására töbttényezős varianciaanalízist és Tukey tesztet alkalmaztunk. A CT-vel mért zsír tartomány küszöbértékeinek megválasztásához Pearson-korrelációt számítottunk a Soxhlet-módszerrel megállapított intramuszkuláris zsírtartalom és a CT zsírszázalék között eltérő küszöbértékű tartományokban. Ezek közül a -200 – +20 közötti intervallumot választottuk, mert a legszorosabb összefüggést a két módszerrel mért intramuszkuláris zsírtartalom között ebben az esetben tapasztaltuk ($r=0,51$; $P<0,0001$).

EREDMÉNYEK

A keresztezett állatok átlagosan $448,66 \pm 33,96$ napos életkorban, a bikák $596,82 \pm 34,72$ kg élősúlyban vágódtak. A hosszú hátizom területe szignifikánsan nagyobb volt a magyartarka és a keresztezett bikák esetében, a takarmányozásnak nem volt kimutatható hatása. Szignifikánsan nagyobb zsír arányt tapasztaltunk a hosszú hátizomban az üszöknél, illetve a kukoricaszilázsos csoportban. A Soxhlet módszerrel mért intramuszkuláris zsírtartalom alapján a fajták között szintén különbségeket tapasztaltunk, azonban a takarmányozási csoportok között nem volt szignifikáns eltérés. A hosszú hátizom izom aránya a zsír aránnyal ellentétesen alakult, kisebb értékeket mértünk az üszöknél, de a takarmányozási csoportok között nem találtunk különbséget. A hosszú hátizom átlagdenzitása az üszöknél bizonyult a legkisebbnek, a takarmányozási csoportok között nem állapítottunk meg szignifikáns különbséget. A Soxhlet módszerrel megállapított zsírtartalom és a hosszú hátizom átlagdenzitás értéke a -400 – + 200 közötti tartományban $r=-0,54$ értékű, $P<0,0001$ szignifikancia szinten. A korreláció előjelének értelmezésekor figyelembe kell venni, hogy a kisebb denzitás nagyobb zsírtartalmat jelent.

Összességében elmondható, hogy a komputer tomográfias vizsgálat alkalmas az intramuszkuláris zsírtartalom megállapítására, a pontosabb eredményekhez azonban további vizsgálatok szükségesek.

A vizsgált állomány hizlalás végi kora és vágási súlya, valamint a komputer tomográfias vizsgálatok eredményei (átlag_{szórás})

Tulajdonságok	Genotípus				Takarmány	
	CHxA Ü ¹ (n=16)	CHxA B ² (n=8)	MT ³ (n=20)	HF ⁴ (n=41)	LUCSZEN ⁵ (n=31)	KUKSZIL ⁶ (n=54)
Hizlalás végi életkor, nap	440,1 _{26,5} ^b	465,7 _{42,2} ^b	517,4 _{38,0} ^a	556,8 _{50,0} ^a	538,5 _{43,9} ^a	504,4 _{68,36} ^a
Vágási súly, kg	486,9 _{20,5} ^b	603,1 _{26,3} ^a	594,2 _{27,8} ^a	596,8 _{39,36} ^a	586,0 _{24,9} ^a	570,4 _{64,6} ^a
HH terület, cm ²	65,44 _{8,63} ^b	76,75 _{3,34} ^a	82,73 _{7,23} ^a	68,27 _{8,3} ^b	71,56 _{10,73} ^a	72,15 _{9,92} ^a
HH IM ⁸ zsír % _{CT}	4,37 _{1,87} ^a	1,56 _{0,32} ^b	0,93 _{0,57} ^b	1,04 _{0,77} ^b	1,15 _{0,73} ^b	2,00 _{1,88} ^a
HH IM zsír % _{Soxhlet}	6,89 _{2,49} ^a	4,06 _{1,91} ^b	2,19 _{1,68} ^c	2,51 _{1,57} ^{bc}	2,96 _{1,89} ^a	3,66 _{2,79} ^a
HH izom % _{CT}	95,59 _{1,89} ^b	98,4 _{0,33} ^a	99,03 _{0,57} ^a	98,90 _{0,79} ^a	98,8 _{0,75} ^a	97,95 _{1,89} ^b
HH átlagdenzitás	56,22 _{2,9} ^c	61,37 _{2,3} ^b	64,76 _{1,88} ^a	66,06 _{3,18} ^a	63,59 _{1,82} ^a	63,39 _{5,7} ^a

¹charolais x angus üsző, ²charolais x angus bika, ³magyartarka bika, ⁴holstein-fríz bika, ⁵lucernaszenázs, ⁶kukoricaszilázs, ⁷hosszú hátizom, ⁸intramuszkuláris

IRODALOM

- Aass, L., Gresham, J.D., Klemetsdal, G. (2006). *Livest. Sci.*, 101. 228-241.
- Frusillo, P., Marino, R., Laverse, J., Albenzio, M., Del Nobile, M.A. (2010). *Meat Sci.*, 85. 250-255.
- Irie, M., Kohira, K. (2011). *Asian-Aust. J. Anim. Sci.*, 25. 4. 592-596.
- Pipek, P., Jeleníková, J., Sarnovský, L. (2004). *Czech J. Anim. Sci.*, 49. 3. 115-120.
- Prevolnik, M., Čandek-Potokar, M., Škorjanc, D., Velikonja-Bolta, Š., Škrlep, M., Žnidaršič, T., Babnik, D. (2005). *J. Near Infrared Spectrosc.* 13. 77-85.

Levelezési cím:

Somogyi Tamás

Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar
7400 Kaposvár, Guba Sándor u. 40.

Tel: 06-82-505-800

e-mail: somogyitms@gmail.com